КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Кафедра освітньої політики

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри освітньої політики
Протокол № 4 від 18 серпня 2022 року
Завідувач кафедри _____ Здрагат С. Г.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Забезпечення якості освіти

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Воронова Світлана Віталіївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, завідувачка НМЛ розвитку та якості освіти кафедри освітньої політики
Контактні дані викладача	E-mail: deisyflower3@ukr.net т. моб. 067-39-32-600
Консультації	Середа 14.00-16.00

2022 – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	***заочна форма навчання***
Загальна кількість кредитів – 4	Вибіркова	
	Рік підготовки:	
годин – 120		1-й
	Семестр	
змістових модулів – 4		2-й
	Лекції	
		8 год.
	Практичні, семінарські	
		6 год.
	Самостійна робота	
		106 год.
	Форма підсумкового контролю: залік	

2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету сформувати у здобувачів вищої освіти здатність здійснювати оцінювання освітніх та управлінських процесів в педагогічних системах.

Предмет дисципліни – теоретико-методологічні засади забезпечення якості освіти.

Завдання: формування у здобувачів системи знань про управління освітою з позиції забезпечення якості освітньої діяльності; засвоєння основних стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості освіти в педагогічних системах; формування вміння самооцінювати освітні та управлінські процеси закладу освіти; оволодіння методами і технологіями експертного супроводу забезпечення якості освіти; розвиток інтелекту, творчих якостей, здатності до науково-дослідної та інноваційної діяльності у сфері освіти.

Переваги: формування спільного та кращого розуміння якості освіти та освітньої діяльності педагогічних систем, отримання об’єктивної інформації щодо якості освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти; за результатами програми сформовано навички самоаналізу, самооцінювання та зовнішнього оцінювання педагогічних систем.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання	Контроль
Змістовий модуль 1. Система забезпечення якості в освітньому просторі			
Тема 1. Державна політика забезпечення якості повної загальної середньої освіти	Якість освіти як філософська категорія та як педагогічна проблема. Визначення понять «якість», «якість освіти», «якість освітньої діяльності». Європейський досвід збезпечення якості загальної середньої освіти. «Австрійська та «чеська» моделі якості освіти. Реформа системи освіти в Україні. Розмежування понять «управління якістю освіти», «забезпечення якості освіти», «вимірювання якості освіти», «моніторинг якості освіти», «вдосконалення якості освіти», «контроль якості освіти». Підходи до забезпечення якості освіти в закладах освіти в умовах війни та повоєнний час.	Пошуково-дослідні завдання	Опитування

Тема 2. Зовнішня система забезпечення якості освіти	Теорія систем. Шість сфер якості. Основні поняття зовнішньої системи забезпечення якості освіти. Складові зовнішньої системи забезпечення якості освіти. Моніторингові системи оцінювання якості освіти. Види моніторингу в освіті. Зовнішній та внутрішній моніторинг. Управління якістю.	Пошуково-дослідні завдання	Опитування
Тема 3. Атестація та сертифікація педагогічних працівників	Типове положення про атестацію педагогічних працівників України. Форми підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Технологія сертифікації педагоічних працівників. Критерії та показники, за якими оцінюються професійні компетентності учасників сертифікації. Роль керівника закладу освіти у сертифікації педагога.	Пошукові завдання, підготовка до виступу	Презентація
Тема 4. Інституційний аудит як комплексна зовнішня перевірка та оцінювання освітніх і управлінських процесів ЗЗСО	Нормативно-правова база, функції, принципи інституційного аудиту. Різниця між атестацією закладу освіти та інституційним аудитом. Напрями проведення інституційного аудиту: освітнє середовище, оцінювання здобівачів освіти, педагогічна діяльність педагогічних працівників, управлінські процеси. Порядок проведення інституційного аудиту: процедури та інструменти.	Творчі завдання	Опитування
Змістовий модуль 2. Внутрішня система забезпечення якості освіти			
Тема 5. Внутрішня система забезпечення якості освіти: напрями вивчення і розбудови.	Внутрішня системи забезпечення якості освіти: основні поняття. Процедури забезпечення якості освіти. Вивчення і оцінювання (самооцінювання). Планування/визначення шляхів удосконалення.	Моделювання	Презентація
Тема 6. Концепція, Стратегія, план розвитку закладу освіти як основа побудови внутріш-ньої системи забезпечення якості	Концепція розвитку закладу освіти. Стратегія розвику закладу освіти: європейський та вітчизняний досвід. Алгоритм розроблення Стратегії розвитку закладу загальної середньої освіти. План розвитку закладу освіти.	Моделювання, проєктування, аналіз	Презентація
Змістовий модуль 3. Методика оцінювання освітніх та управлінських процесів закладу загальної середньої освіти.			
Тема 7. Система оцінювання освітнього середовища ЗЗСО	Забезпечення комфортних і безпечніх умов навчання та праці. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору. Спостереження за освітнім середовищем.	Пошукові, творчі завдання	Опитування

	Опитування педагогів, здобувачів освіти, батьків.		
Тема 8. Система оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників	Ефективність планування педагогами своєї діяльності. Вивчення документації: стратегія розвитку, річний план роботи, план заходів із запобігання булінгу (цькування). Спостереження за навчальним заняттям. Опитування педагогів, здобувачів освіти, батьків. Співпраця зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти.	Творче завдання	Презентація
Тема 9. Система оцінювання діяльності здобувачів освіти	Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Застосування внутрішнього моніторингу. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання. Формувальне оцінювання в сучасній системі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Сутнісні ознаки формувального оцінювання. Основні принципи та умови реалізації формувального оцінювання.	Моделювання, аналіз	Опитування
Тема 10. Система оцінювання управлінських процесів закладу освіти	Система планування діяльності закладу освіти, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм. Ефективність кадрової політики. Політика академічної доброчесності. Модель якісної школи.	Моделювання, творчі завдання	Презентація захист
Змістовий модуль 4. Професійний розвиток педагога в умовах самооцінювання освітніх та управлінських процесів педагогічних систем			
Тема 11. Особливості професійної поведінки педагога під час самооцінювання освітніх та управлінських процесів педагогічних систем	Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Моральні конфлікти: типові причини виникнення та способи подолання. Аналіз чинних кодексів професійної етики вчителя в Україні та за її межами: позитивні та негативні аспекти. Класифікація типових помилок поведінки педагогічних працівників під час самооцінювання освітніх та управлінських процесів педагогічних систем. Професійна компетентність освітнього експерта. Hard skills та soft skills освітнього експерта.	Пошуково-дослідні завдання, моделювання	Опитування, презентація захист
Тема 12. Селф-коучинг як технологія професійного розвитку педагога	Історія виникнення коучингу. Основні загальноприйняті значення терміна «коучинг». Коуч-едвайзер-ментор. Коучинг і наставництво. Коучинг і тренінг. Коучинг і психотерапія. Коучинг і консалтинг. Коучинг в освіті. Педагогічний коучинг. Види	Проєктування	Презентація

	педагогічного коучинга. Функції обов'язки і ролі коуча. Переваги селф-коучингу. Методи, прийоми, технології селф-коучингу. Рівні професійних змін педагога при використанні технології селф-коучингу.		

4. Політика курсу

Під час лекційних занять від здобувача вищої освіти вимагається уважно слухати викладача та конспектувати основні положення теми, брати участь у дискусіях, пошуково-дослідній діяльносі.

До кожного ***практичного заняття*** здобувач вищої освіти повинен сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою практичного заняття відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни, готувати виступи та презентації, виконувати практичні завдання. Під час проведення практичного заняття здобувачі повинні брати активну участь в обговоренні тем, відповідати на питання викладача та своїх одногрупників, брати активну участь у всіх видах навчальної діяльності, організованої викладачем.

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практичних заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти при виконанні самостійної рооти, практичних завдань повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, не допускати академічний плагіат. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями, які не повинні перевищувати 20%. Списування під час виконання самостійних робіт заборонено.

Політика щодо дедлайнів та перескладань. Перескладання академічних заборгованостей відбувається лише за наявності поважних причин.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання за різними видами робіт

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття (виступи та обговорення наукових доповідей, активність у процесі обговорення питань з тем дисципліни під час практичних занять, відповіді на питання викладача під час усного опитування)	0	Здобувач не проявляє активності під час практичного заняття, лише спостерігає за роботою інших.
	1-3	Здобувач не виступає з науковою доповіддю, але бере участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичного заняття, висловлює свою думку, відповідає на питання викладача під час усного опитування, але може припускати помилки.
	4-6	Здобувач виступає з науковою доповіддю, але припускається помилок, бере участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичного заняття, висловлює свою думку, відповідає на питання викладача під час усного опитування, але може припускати незначні помилки.
	7-10	Здобувач виступає з підготовленою науковою доповіддю, презентує виконане завдання, правильно відповідає на всі питання, поставлені викладачем та іншими здобувачами, бере активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичного заняття, висловлює свою думку, ставить питання іншим здобувачам після їх виступів, доповнює,

		уточнює їх за необхідності, правильно відповідає на всі питання, поставлені викладачем під час усного опитування.
Виконання самостійної роботи (самостійне вивчення та конспектування питань, винесених на самостійне опрацювання)	0	Здобувач не виконує самостійну роботу.
	1-2	Здобувач вивчив частково питання, винесені на самостійне вивчення, не всі з них законспектував. Припускає помилки під час поточного контролю з питань, що виносились на самостійне вивчення. Питання законспектовані формально.
	3-4	Здобувач вивчив всі питання, винесені на самостійне вивчення, але не всі з них законспектував. Припускає деякі помилки під час поточного контролю з питань, що виносились на самостійне вивчення. Питання законспектовані на достатньому рівні.
	5-6	Здобувач творчо підійшов до виконання самостійної роботи та конспектування всіх питань, винесених на самостійне вивчення, опрацював достатню кількість рекомендованих джерел з основного списку літератури, проявив ініціативу в опрацюванні додаткових джерел. Під час поточного контролю знань з питань, винесених на самостійне вивчення, виявляє ґрунтовні знання з теорії та практики цих питань, не припускає помилок у відповідях на питання викладача.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Бали			**Критерії оцінювання навчальних досягнень**	
За національною шкалою	**Шкала ЄКТС**		**Теоретична підготовка**	**Практична підготовка**
			Здобувач вищої освіти	
2…5	**1…100**	**F…A**		
5	**90 … 100**	**A**	Здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні й глибокі знання з питань якості освіти, що передбачені програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять курсу, їх значення для подальшої професійної діяльності.	Здобувач вищої освіти гарно орієнтується в матеріалах модулів. Здійснює аналіз нормативної бази та науково-педагогічної літератури із забезпечення якості освіти в Україні. Вміє довести власну точку зору. Виконує всі практичні завдання самостійно.
4	**75 … 89**	**C … B**	Здобувач вищої освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу з питань якості освіти, що передбачені програмою, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з курсу; здатний до	Завдання практичної (самостійної) роботи виконано, однак висновки потребують подальшого осмислення та відповідності до подальшої практичної роботи. Здобувач вищої

			самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої роботи.	освіти невпевнений у власних висновках. Висновки зроблені, але потребують уточнення.
3	**60 … 74**	**E … D**	Здобувач вищої освіти виявив знання основного навчального матеріалу курсу в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при виконанні завдань, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.	Задовільна орієнтація в проблемі, поставленій у завданні, відповідь розкрито неповністю, є недоліки.
2	**35 … 59**	**FX**	Здобувач вищої освіти має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу курсу; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал.	Виконує частину завдання за допомогою викладача.
2	**1 … 34**	**F**	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом.	Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Заочна форма навчання

Поточний та/або періодичний контроль															Підсумковий контроль	Загальна підсумкова оцінка
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3				Змістовий модуль № 4				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5		Т6		Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12			
с.р	с.р	с.р	с.р	с.р	п	п	с.р	с.р	с.р	с.р	с.р	с.р	п	с.р		
5	5	6	6	6	10	10	6	6	6	6	6	6	10	6	0	100

Т – тема заняття; с. р. – самостійна робота; п – практична робота.

7. Рекомендована література

Основна

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. Фінікова, А. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
2. Алексеєнко А. П., Карпенко К. І., Гончаренко Л. О., Дейнека В. В. Професійна етика вищої освіти: навч. посіб. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.
3. Безродна С. М. Управління якістю : навч. посіб. Чернівці: ПВКФ «Технодрук». 2017. 174 с.
4. Білецький Е. В., Янушкевич Д. А., Шайхлісламов З. Р. Управління якістю продукції та послуг. Харків: ХТЕІ, 2015. 222 с.
5. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
6. Бодненко Д. М., Жильцов О. Б., Лещинський О. Л., Мазур Н. П. Моніторинг навчальної діяльності: навч. посіб. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
7. Воронова С.В. Академічна доброчесність в системі загальної середньої освіти. *Молодь і ринок.* 2021. № 2. С. 95-100.
8. Воронова С. В. Кадрова автономія закладу освіти в умовах децентралізації. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 20 трав. 2022 р.). Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович. 2022. С. 173-175.
9. Воронова С. В. Коуч-технологія для директора школи: навч.-метод. посіб. Харків: Вид. група «Основа», 2018. 157 с.
10. Воронова С. В. Партнерство як складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи.* 2022. № 86.
11. Воронова С. В. Робота з батьками: теорія та практика: навч.-метод. посіб. Одеса: Астропринт, 2015. 220 с.
12. Воронова С. В. Самоосвіта керівника загальноосвітнього навчального закладу: навч.-метод. посіб. Харків: Вид. група «Основа», 2017. 128 с.
13. Воронова С.В. Самооцінювання педагогом власної діяльності як елемент забезпечення якості освітнього процесу. *Молодь і ринок.* 2022. № 2 (200) С. 122-128.
14. Впровадження локальних систем управління якістю в українських університетах : аналітичний звіт / за заг. ред. Т. В. Фінікова, В. І. Терещука; Міжнарод. благод. Фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики». Київ: Таксон, 2018. 88 с.
15. Григор'єва М. В. , Крикова О. І., Пєвко С.Г. Довідник з академічної доброчесності для школярів / за заг. ред. О. О. Гужви. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 64 с.
16. Громовий В. В. Самооцінювання якості роботи закладу загальної середньої освіти. Київ, 2019. 86 с.
17. Дорожня карта освітньої реформи (2015-2025) / Стратегічна дорадча група при Міністерстві освіти і науки України. Київ: БФ «Інститут розвитку освіти», 2015. 78 с. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf /link1/NT1812.html
18. ДСТУ ISO 9001:2015. (ISO 9001:2015, IDT). Системи управління якістю. Вимоги. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 22 с.
19. Заплотинський Б.А., Тупкало В. М. Управління якістю: навч.-метод. посіб. Кїв: ННІМП ДУТ, 2015.168 с.
20. Конкурентні моделі управління якістю вищої освіти: колективна монографія /за заг. ред. Лук'яненка Д., Антонюк Л. Київ: КНЕУ, 2018. 531 с.

21. Кухарський В. , Осередчук О., Мазуркевич М. Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на засадах європейських стандартів та рекомендацій: посіб. / за ред. В. Кухарського, О. Осередчук. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 248 с.
22. Мармаза О. І. Основи теорії менеджменту. Харків: ТОВ 110 «Планета-принт», 2015. 139 с.
23. Мартинець Л. А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : навч. посіб. Вінниця, 2018. 196 с.
24. Мархлєвскі В., Процак О. Стратегія розвитку освіти в громаді : практичний порадник. Київ, 2018. 56 с. URL: https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/ 186/strategy.pdf
25. Механізми оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: монографія / Авт.: О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ: Ін-т вищої освіти НАПН України, 2020. 220 с.
26. Нечепорчук А. Новий освітній простір: інформаційний посібник. 2019. 151 с. URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-prostir
27. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
28. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
29. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: наказ МОН України від 16.07.2018 р. № 776. URL: file:///C:/Users/Master/Downloads/ 5b7bb2dcc424a809787929.pdf
30. Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників та порядку їх присвоєння: постанова КМУ від 23.12.2015 р. № 1109. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/ 248739889
31. Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» : розпорядження КМУ від 13.12.2017 р. № 903-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80
32. Про затвердження Положення про сертифікацію педагогічних працівників: постановою КМУ від 27.12.2018 р. № 1190. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0 %BF
33. Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти: наказ МОН від 09.01.2019 р. № 17. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/z0250-19
34. Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників: наказ МОН України від 06.10.2010 р. № 930 (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 08.09.2013 р. № 1135). URL: https://edirshkoly.mcfr.ua/npd-doc?anchor=&btx=10957768& npid=18917&np mid=94
35. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/2145-19
36. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws /show /463-20#Text
37. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження КМУ від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934
38. Сбруєва А. А. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору : монографія / за заг. ред. проф. А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2019. 254 с.
39. Сергеєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посіб. / за наук. ред. Л. М. Сергеєвої. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ». 2015. 296 с.
40. Скиба М. Є., Красильникова Г. В., Білецька Г. А. Управління якістю вищої освіти в університеті: інноваційні підходи, технології та засоби: навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2019. 186 с.
41. Тестові технології оцінювання компетентностей учнів: посіб. / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2015. 181 с.

42. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи: навч.-метод. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / авт. уклад. Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 83 с.
43. Чеська шкільна інспекція. Законодавче закріплення, структура, основні напрямки діяльності, повноваження. Прага, 2017. 43 с.
44. Шевченко Ю. М. Педагогічна деонтологія: навч.-метод. посіб. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. 130 с.
45. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.]; НАПН України, Університет менеджменту освіти. – Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

Додаткова

1. Варецька О. В. Етика педагогічної взаємодії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2016. № 51 (104). С. 80-88.
2. Воронова С. В. Формування у керівника закладу освіти компетентності оцінювання власної управлінської діяльності. Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 14 трав. 2021 р.). Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович. 2021. С. 96-99.
3. Воронова С.В. Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗЗСО: виклики та перспективні напрямки їх подолання. Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 13-15 трав. 2021 р.). Запоріжжя: КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти». 2021. С. 16-20.
4. Воронова С. В. Методика проведення практикумів у системі курсової підготовки керівників шкіл : навч.-метод. посіб. Одеса : Астропринт, 2015. 156 с.
5. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01. URL: http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v 0063588-01
6. Климчук А. О., Михайлов А. О. Мотивація та стимулювання персоналу в ефективному управлінні підприємством та підвищенні інноваційної діяльності. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2018. № 1. С. 218-234. URL: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites /default/files/mmi2018_1_218_234.pdf
7. Локальні системи управління якістю: світовий досвід та українські практики побудови / за ред. Т. В. Фінікова, В. І. Терещука. Київ : Таксон, 2018. 316 с.
8. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
9. Пономаренко Н. Г. Проблема підготовки експертів з освіти в Україні. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки.* 2016. Випуск LXX. Том 2. С. 100-104.
10. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті : навч. посіб. / А. М. Ананьєв, С. В. Воронова, М. В. Малік, О. О. Сакалюк, М. М. Тодорова, М. М. Торган, Н. М. Черненко та ін.; за заг. наук. ред. С. К. Хаджирадєвої. Київ: «Освіта України», 2014. 244 с.
11. Як підтримати академічну доброчесність в університеті. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/news/yak-pidtrimatiakademichnu-dobrochesnist-v-universiteti-mon-nadislalo-vishamvidpovidni-rekomendaciyi-ta-glosarij

4. Електронні інформаційні ресурси

https://mon.gov.ua/ua	Міністерство освіти і науки України
https://sqe.gov.ua/	Державна служба якості освіти України
https://testportal.gov.ua/	Український центр оцінювання якості освіти

Наукові бібліотеки

http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
http://dnpb.gov.ua/ua/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського
https://dntb.gov.ua/	Державна науково-технічна бібліотека України
https://nlu.org.ua/	Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
http://odnb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
https://www.biblioteka.od.ua/	Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського
https://vnmzpv.odessaedu.net/	Відділ інформаційно-ресурсного забезпечення КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»